

รายงานวิจัย

เรื่อง

ประสิทธิผล และผลกระทบของการใช้มาตรการปิดโรงเรียน
เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่
ชนิด A (H1N1) เขตเมือง จังหวัดเชียงใหม่

Effectiveness and Impact of School Closure Strategy during Pandemic Influenza
Type A H1N1, Muang Chiangmai

โดย

พิมพ์ชนก ต่อดวงค์

จรรยา อินทะพันธุ์

โยษิตา คนชม

รายงานวิจัย ฉบับที่ 254

พ.ศ.2554

มหาวิทยาลัยพายัพ

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยเรื่องประสิทธิผล และผลกระทบของการใช้มาตรการปิดโรงเรียนเพื่อป้องกันการแพร่กระจายของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A (H1N1) เขตเมือง จังหวัดเชียงใหม่ สำเร็จได้เนื่องจากบุคคลหลายท่านได้กรุณาช่วยเหลือให้ข้อมูล ข้อเสนอแนะ คำปรึกษาแนะนำ ความคิดเห็น และกำลังใจ

ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยพายัพผู้อนุมัติแหล่งทุนวิจัย

ขอขอบพระคุณคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิค มหาวิทยาลัยพายัพ ที่ส่งเสริม และสนับสนุนการทำวิจัย

ขอขอบพระคุณคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในการพิจารณาจริยธรรมในการทำวิจัย

ขอขอบพระคุณ ทต.ดร.สุรสิงห์ วิศรุตรัตน์ คณะกรรมการวิจารณ์งานวิจัย

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.วันชัย มุ่งดุษฎี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พญ.รมณี รัชชวาฤทธิ และ ดร.พนิดา เซ็นนันท์ คณะกรรมการประเมินงานวิจัย

ขอขอบพระคุณ ดร.จิตนธิ รัชชี่ คุณถัดดาพร พิมพ่วงศ์ และคุณจุฑามาศ อินทร์ชัย ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

ขอขอบพระคุณกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม/ทดลองใช้ เครื่องมือวิจัย ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้รายงานการวิจัยของผู้วิจัยสำเร็จลุล่วง

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณครอบครัว และเพื่อนร่วมงานทุกท่านที่ช่วยส่งเสริม สนับสนุน กระตุ้นเตือน และเป็นกำลังใจตลอดมาให้ผู้เขียนจัดทำรายงานการวิจัยในครั้งนี้

พิมพ์ชนก ต่อวงศ์

จริยา อินทะพันธุ์

โยยิตา กนชม

15 สิงหาคม 2554

ชื่องานวิจัย ประสิทธิภาพ และผลกระทบของการใช้มาตรการปิดโรงเรียนเพื่อป้องกันการแพร่กระจายของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A (H1N1) เขตเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ผู้วิจัย นางสาวพิมพ์ชนก ต่อาจส์ นางจริยา อินทะพันธ์ และนางสาวโยษิตา คนชม

ปีที่ทำการวิจัยเสร็จ พ.ศ.2554

บทคัดย่อ

ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A (H1N1) เป็นโรคที่มีการระบาดทั่วโลก แนวทางหนึ่งของศูนย์ควบคุมโรค (Centers for Disease Control; CDC) ในการป้องกันการระบาด คือ การปิดโรงเรียน งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินประสิทธิภาพ และผลกระทบของการปิดโรงเรียนในการป้องกันการระบาดของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A (H1N1) เขตเมือง จังหวัดเชียงใหม่ และเปรียบเทียบประสิทธิภาพของการใช้ และไม่ใช้มาตรการปิดโรงเรียน โดยทำการวิจัยเชิงสำรวจในกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม คือ ผู้บริหาร และครู จำนวน 396 คน ผู้ปกครอง จำนวน 420 คน และนักเรียนจำนวน 401 คน เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลประกอบด้วย แบบสอบถามประสิทธิภาพ และผลกระทบของการปิดโรงเรียนเพื่อป้องกันการแพร่กระจายของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A (H1N1) เขตเมือง จังหวัดเชียงใหม่ สำหรับผู้บริหารของโรงเรียน และครู แบบสอบถามสำหรับผู้ปกครอง แบบสอบถามสำหรับนักเรียน และแบบเฝ้าระวังการระบาดของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A (H1N1) วิเคราะห์ข้อมูลโดย ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลประสิทธิภาพ และผลกระทบของการปิดโรงเรียนเพื่อป้องกันการแพร่กระจายของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A (H1N1) นำมาแจกแจงความถี่ และนำเสนอในรูปตารางแสดงจำนวน และร้อยละ ข้อมูลเปรียบเทียบประสิทธิภาพของการใช้ และไม่ใช้มาตรการปิดโรงเรียนในการป้องกันการระบาดของไข้หวัดใหญ่

สายพันธุ์ใหม่ชนิด A (H1N1) นำเสนอในรูปแบบตาราง 2 x 2 แสดงความเสี่ยงในการเกิดโรค (Relative risk) ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของมาตรการปิดโรงเรียนเพื่อป้องกันการแพร่กระจายของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A (H1N1) เขตเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการปิดโรงเรียนไม่ช่วยป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A (H1N1) นอกจากนี้ ในขณะที่มีการปิดโรงเรียน พบนักเรียนบางส่วนมีปฏิสัมพันธ์กับคนในชุมชน ซึ่งก่อให้เกิดการแพร่กระจายเชื้อเพิ่มขึ้นได้

2. ผลกระทบของการปิดโรงเรียนในการป้องกันการระบาดของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A (H1N1) เขตเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าการปิดโรงเรียนมีผลกระทบหลายด้านต่อโรงเรียน ผู้ปกครอง และนักเรียน

3. เปรียบเทียบประสิทธิผลของการใช้ และไม่ใช้มาตรการปิดโรงเรียน ในการป้องกันการระบาดของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A (H1N1) เขตเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าในโรงเรียนที่ปิดโรงเรียน ภายหลังจากเปิดโรงเรียนแล้ว ยังพบการระบาดในโรงเรียน เมื่อเปรียบเทียบกับโรงเรียนที่ไม่ปิดด้วยความเสี่ยงในการเกิดโรค (Relative risk) พบว่า มีค่าเท่ากับ 1.04 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการปิดโรงเรียนไม่มีผลต่อการลดการระบาดของโรค

ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าการปิดโรงเรียนเพื่อป้องกันการระบาดของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A (H1N1) อาจไม่มีความจำเป็น นอกจากนี้ อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อโรงเรียน ผู้ปกครอง และนักเรียนหลายด้าน แต่อย่างไรก็ตาม อาจมีการพิจารณาถึงมาตรการปิดโรงเรียนอีกครั้งว่ามีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใด

Research Title	Effectiveness and Impact of School Closure Strategy during Pandemic Influenza Type A H1N1, Muang Chiangmai
Researcher	Pimchanok Torwong, Jariya Indhabhandhu, and Yosita Konchom
Years	2011

ABSTRACT

Influenza type A H1N1 is a pandemic disease which is a worldwide outbreak. Centers for Disease Control has guideline to control the pandemic by closing schools. The purposes of this study were to determine the effectiveness and impacts of the school closure strategy during the pandemic and comparing effectiveness between use and nonuse of school closure strategy, using survey methods among school administrators and teachers (N=396), parents (N=420) and students (N=401). Data were collected by using questionnaire for administrators and teachers, questionnaire for parents, questionnaire for students and Influenza type A H1N1 surveillance form. Data were analyzed using percentage and relative risk. The results of the study are as follows:

1. Effectiveness of school closure strategy during pandemic: Most samples stated that school closure could not protect students from pandemic. Moreover, when school are closed some students congregated in a community which provided high opportunities for spread of the disease.

2. Impact of school closure strategy: Most samples thought that school closure has more impacts for school administrators, teachers, parents and students.

3. Comparison of effectiveness between use and nonuse school closure strategy: When schools were reopened, they have pandemic in the school. When comparing effectiveness between use and nonuse of school closure strategy by using relative risk, the result is 1.04 meaning that the school closure strategy could not reduce the pandemic.

The major finding showed that the school closure strategy was not necessary and has negative impacts. It is suggested that decisions about school closure strategy during pandemic Influenza type A H1N1 must be carefully considered.

PAYAP UNIVERSITY

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	๗
บทคัดย่อภาษาไทย	๘
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๑๑
สารบัญตาราง	๑๓
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมา และความสำคัญของการวิจัย	1
คำถามการวิจัย	2
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A (H1N1)	5
การป้องกันการแพร่กระจายของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A (H1N1)	12
ประสิทธิผล และผลกระทบของการปิด โรงเรียนเพื่อป้องกันการแพร่กระจาย ของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A (H1N1)	19
กรอบแนวคิดในการวิจัย	23

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง	24
เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล และการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	29
การเก็บรวบรวมข้อมูล	32
การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้	33
การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา	33
บทที่ 4 ผลการวิจัย	
ผลการวิจัย	34
การอภิปรายผลการศึกษา	77
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	80
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	82
ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป	82
บรรณานุกรม	83
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	89
ภาคผนวก ข การคำนวณค่าความตรงด้านเนื้อหา ความเป็นปรนัย และความเชื่อมั่นของเครื่องมือ	116
ภาคผนวก ค การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง	123
ภาคผนวก ง รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	128

ณ

สารบัญ (ต่อ)

ประวัตินักวิจัย

หน้า

130

PAYAP UNIVERSITY

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
3.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารของโรงเรียน และครู	25
3.2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างผู้ปกครอง และนักเรียน	27
4.1 จำนวน และร้อยละของผู้บริหารของโรงเรียน และครู แยกตามเพศ อายุ ตำแหน่ง ระยะเวลาในการทำงาน และระดับชั้นที่สอน	35
4.2 จำนวน และร้อยละของความคิดเห็นของผู้บริหารของโรงเรียน และครู เกี่ยวกับการปิดโรงเรียน เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของไข้หวัดใหญ่ สายพันธุ์ใหม่ชนิด A (H1N1)	37
4.3 เปรียบเทียบประสิทธิผลของการใช้ และไม่ใช้มาตรการปิดโรงเรียน ในการป้องกันการระบาดของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A (H1N1) เขตเมือง จังหวัดเชียงใหม่	41
4.4 จำนวน และร้อยละของความคิดเห็นของผู้บริหารของโรงเรียน และครู เกี่ยวกับผลกระทบของการปิดโรงเรียน เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของ ไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A (H1N1)	42
4.5 จำนวน และร้อยละของผู้ปกครอง แยกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ของครอบครัว	49
4.6 จำนวน และร้อยละของความคิดเห็นของผู้ปกครอง เกี่ยวกับการปิดโรงเรียน เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A (H1N1)	52
4.7 จำนวน และร้อยละของความคิดเห็นของผู้ปกครอง เกี่ยวกับผลกระทบ ของการปิดโรงเรียนเพื่อป้องกันการแพร่กระจายของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ ชนิด A (H1N1)	56
4.8 จำนวน และร้อยละของนักเรียน แยกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา และรายได้ของครอบครัว	62

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
4.9 จำนวน และร้อยละของความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับการเปิดโรงเรียน เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ชนิด A (H1N1)	65
4.10 จำนวน และร้อยละของความคิดเห็นของนักเรียน เกี่ยวกับผลกระทบ ของการเปิดโรงเรียนเพื่อป้องกันการแพร่กระจายของไข้หวัดใหญ่ สายพันธุ์ใหม่ชนิด A (H1N1)	70

PAYAP UNIVERSITY